

Tiedote yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisista tiedonsiirroista sopimuksettoman brexitin tapauksessa

Annettu 12. helmikuuta 2019

Johdanto

Jos ETA ja Yhdistynyt kuningaskunta eivät pääse sopimukseen (sopimukseton brexit), Yhdistyneestä kuningaskunnasta tulee 30. maaliskuuta 2019 klo 00.00 Keski-Euroopan aikaa kolmas maa. Tämä tarkoittaa, että henkilötietojen siirron Yhdistyneeseen kuningaskuntaan on 30. maaliskuuta 2019 lähtien perustuttava johonkin seuraavista välineistä¹:

- tietosuoja koskevat vakiolausekkeet tai tapauskohtaiset tietosuojalausekkeet
- yritystä koskevat~~ksiä~~ sitovat säännöt
- käytäntösäännöt ja sertifiointimekanismit
- poikkeukset².

Tässä tiedotteessa on tietoa kaupallisille ja julkisille organisaatioille näistä yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisista siirtoa koskevista välineistä henkilötietojen siirtämiseksi Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sopimuksettoman brexitin tapauksessa.

Euroopan tietosuojaneuvosto nojaa tässä valvontaviranomaisten ja [Euroopan komission \(komission\)](#) asiasta antamiin ohjeisiin. ETAn organisaatiot voivat tarvittaessa kääntyä niiden [kansallisten valvontaviranomaisten](#) puoleen, jotka ovat toimivaltaisia valvomaan asiaan liittyviä käsittelytoimia.

¹ Ks. yleisen tietosuoja-asetuksen V luku.

² Niitä voidaan käyttää vain silloin, kun tietosuoja koskevia vakiolausekkeita tai muita asianmukaisia vaihtoehtoisia suojatoimia ei ole.

I. Viisi asiaa, jotka organisaatioiden olisi toteutettava valmistautuessaan sopimuksettomaan brexitiin

Siirtäessään tietoja Yhdistyneeseen kuningaskuntaan organisaation olisi

- 1 • yksilöitävä käsittelytoimet, jotka ovat henkilötietojen siirtämistä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan
- 2 • määritettävä asianmukainen tiedonsiirron väline omaan tilanteeseen (ks. jäljempänä)
- 3 • huolehdittava siitä, että valittu tiedonsiirtoa koskeva väline on valmis käytettäväksi 30. maaliskuuta 2019
- 4 • ilmoitettava sisäisissä asiakirjoissa, että Yhdistyneeseen kuningaskuntaan siirretään tietoja
- 5 • päivitettävä tietosuojaselosteensa vastaavasti tietojen antamiseksi yksittäisille henkilöille

II. Tietojen siirto ETAsta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan

1. Käytävissä olevat tiedonsiirtoa koskevat välineet

Jos tietosuojan riittävyyttä koskevaa päätöstä³ ei ole tehty brexitin ajankohtana, käytävissä ovat seuraavat tiedonsiirtoa koskevat välineet:

a. Tietosuojaa koskevat vakiolausekkeet ja tapauskohtaiset tietosuojalausekkeet

Organisaatio ja sen vastapuoli Yhdistyneessä kuningaskunnassa voivat sopia Euroopan komission hyväksymien tietosuojaa koskevien vakiolausekkeiden käytöstä. Nämä sopimukset tarjoavat muita riittäviä suojatoimia, joilla taataan vaadittava tietosuoja siirrettäessä henkilötietoja kolmanteen maahan.

³ Tietosuojan riittävyyttä koskeva päätös on Euroopan komission yleisen tietosuoja-asetuksen 45 artiklan perusteella hyväksymä päätös (esimerkiksi komission 23. tammikuuta 2019 hyväksymä päätös tietosuojan riittävyydestä Japanin osalta). Komissio on myös jo aiemmin antanut tietosuojan riittävyyttä koskevia päätöksiä kolmansien maiden, kuten Argentiinan, Uuden-Seelannin ja Israelin, osalta. Tällä hetkellä ei ole olemassa olevaa päätöstä tietosuojan riittävyydestä Yhdistyneen kuningaskunnan osalta.

Tällä hetkellä on saatavilla kolme tietosuojaa koskevien vakiolausekkeiden sarjaa:

- J) ETAn rekisterinpitäjän tiedonsiirto kolmannen maan (esim. Yhdistyneen kuningaskunnan) rekisterinpitäjälle; saatavilla on kaksi sarjaa:
 - o [2001/497/EY](#)
 - o [2004/915/EY](#)
- J) ETAn rekisterinpitäjän tiedonsiirto kolmannen maan (esim. Yhdistyneen kuningaskunnan) käsittelijälle:
 - o [2010/87/EU](#)

On syytä huomata, että tietosuojaa koskevia vakiolausekkeitä ei saa muuttaa, vaan ne on allekirjoitettava alkuperäisessä muodossa. Nämä sopimukset voidaan kuitenkin sisällyttää laajempaan sopimukseen, johon voidaan lisätä muita lausekkeitä, jos ne eivät ole suoraan tai välillisesti ristiriidassa Euroopan komission hyväksymien tietosuojaa koskevien vakiolausekkeiden kanssa. Euroopan tietosuojaneuvosto toteaa, että tietosuojaa koskevat vakiolausekkeet ovat käyttövalmis väline, kun otetaan huomioon, että 30. maaliskuuta on jo lähellä.

Mahdolliset muutokset tietosuojaa koskeviin vakiolausekkeisiin edellyttävät, että muutetut lausekkeet katsotaan tilapäisiksi sopimuslausekkeiksi. Tulokseksi voidaan saada asianmukaiset suojatoimet, joissa otetaan huomioon organisaation erityistilanne.

Nämä räätälöidyt sopimuslausekkeet edellyttävät ennen siirtoa toimivaltaisen kansallisen valvontaviranomaisen Euroopan tietosuojaneuvoston lausunnon perusteella antamaa lupaa.

b. Yritystä koskevat sitovat säännöt

Yritystä koskevillaksi sitovilla säännöillä tarkoitetaan henkilötietojen suojaa koskevia toimintaperiaatteita, joita yritysryhmät (eli monikansalliset yritykset) noudattavat toteuttaakseen asianmukaisia suojatoimia henkilötietojen siirtämiseksi ryhmän sisällä, myös ETAn ulkopuolella.

Organisaatiolla voi jo olla käytössä yritystä koskevat sitovat säännöt, tai se voi tehdä yhteistyötä sellaisten henkilötietojen käsittelijöiden kanssa, jotka käyttävät henkilötietojen käsittelijöille tarkoitettuja yritystä koskevia sitovia sääntöjä. Organisaatiot voivat edelleen käyttää sellaisia yritystä koskeviaksi sitovia sääntöjä, jotka on hyväksytty aiemman direktiivin 95/46/EY nojalla ja jotka ovat edelleen voimassa yleisen tietosuoja-asetuksen nojalla⁴. Nämä yritystä koskevat sitovat säännöt on kuitenkin saatettava ajan tasalle, jotta ne ovat kaikilta osin yleisen tietosuoja-asetuksen säännösten mukaisia.

Jos organisaatiolla ei ole käytössä yritystä koskevia sitovia sääntöjä, säännöille on ennen siirtoa saatava Euroopan tietosuojaneuvoston antamaan lausuntoon perustuva toimivaltaisen kansallisen valvontaviranomaisen hyväksyntä.

⁴ Yleisen tietosuoja-asetuksen 46 artiklan 5 kohdan mukaisesti. On huomattava, että aiemman direktiivin 95/46/EY nojalla hyväksytyt yrityksiä sitovat säännöt ovat pysyneet voimassa yleisen tietosuoja-asetuksen nojalla, mutta ne on saatettava ajan tasalle, jotta ne ovat kaikilta osin yleisen tietosuoja-asetuksen säännösten mukaisia.

[Euroopan tietosuojaneuvoston verkkosivuilla](#) on tarkempia tietoja ehdoista, joita sovelletaan yritystä [koskeviin](#) sitoviin sääntöihin.

c. Käytännėsäännöt ja sertifiointimekanismit

Käytännėsääntöjen tai sertifiointimekanismien on mahdollista tarjota asianmukaiset suojatoimet henkilötietojen siirtoa varten, jos ne sisältävät yksittäisten henkilöiden etua palvelevat kolmannen maan organisaation antamat sitovat ja täytäntöönpanokelpoiset sitoumukset.

Nämä välineet ovat uusia yleisessä tietosuoja-asetuksessa, ja Euroopan tietosuojaneuvosto laatii parhaillaan suuntaviivoja, joissa annetaan lisäselvityksiä niiden käyttöä koskevista yhdenmukaisista ehdoista ja menettelyistä.

2. Poikkeukset

On korostettava, että poikkeukset mahdollistavat tietojen siirtämisen tietyin ehdoin. Ne ovat poikkeuksia sääntöön, jonka mukaan on toteutettava asianmukaiset suojatoimet (ks. edellä mainitut välineet, kuten yritystä [koskevat](#) sitovat säännöt, tietosuoja koskevat vakiolausekkeet jne.) tai siirrettävä tiedot tietosuojan riittävyttä koskevan päätöksen perusteella. Poikkeuksia on siis tulkittava suppeasti, ja ne koskevat pääasiassa käsittelytoimia, jotka ovat satunnaisia eivätkä toistuvia⁵.

Näitä poikkeuksia ovat yleisen tietosuoja-asetuksen 49 artiklan mukaan muun muassa seuraavat:

-) yksittäinen henkilö on antanut nimenomaisen suostumuksensa ehdotettuun siirtoon sen jälkeen, kun hänelle on annettu kaikki tarvittavat tiedot tietojen siirtoon liittyvistä riskeistä
-) siirto on tarpeen yksittäisen henkilön ja rekisterinpitäjän välisen sopimuksen täytäntöönpanemiseksi tai tekemiseksi tai tehtävä sopimus on henkilön edun mukainen
-) tiedonsiirto on tarpeen tärkeää yleistä etua koskevien syiden vuoksi
-) tiedonsiirto on tarpeen organisaation pakottavien ja oikeutettujen etujen toteuttamiseksi.

Lisätietoja käytettävissä olevista poikkeuksista ja niiden soveltamisesta on [tietosuoja-asetuksen 49 artiklaa koskevissa Euroopan tietosuojaneuvoston suuntaviivoissa](#).

3. Yksinomaan viranomaisten tai julkisten elinten käytettävissä olevat välineet

Viranomaiset voivat harkita sellaisten mekanismien käyttöä, jotka soveltuvat yleisen tietosuoja-asetuksen mukaan paremmin niiden tilanteeseen.

Yksi vaihtoehto on käyttää oikeudellisesti sitovaa ja täytäntöönpanokelpoista välinettä, kuten hallinnollista sopimusta tai kahden- tai monenvälistä kansainvälistä sopimusta. Sopimuksen on oltava sitova ja allekirjoittajien kannalta täytäntöönpanokelpoinen.

⁵ Ks. yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 113 kappale ja 49 artiklan 1 kohta.

Toisena vaihtoehtona on käyttää hallinnollisia järjestelyjä, kuten yhteisymmärryspöytäkirjoja, jotka eivät ole oikeudellisesti sitovia mutta joihin on sisällyttävä rekisteröityjen täytäntöönpanokelpoisia ja tehokkaita oikeuksia. Hallinnolliset järjestelyt edellyttävät toimivaltaisen kansallisen valvontaviranomaisen antamaa lupaa Euroopan tietosuojaneuvoston lausunnon perusteella.

Edellä mainittuja poikkeuksia voidaan soveltaa viranomaisten tekemiin siirtoihin, jos asiaan liittyvät ehdot täyttyvät.

Rikosoikeuden täytäntöönpanosta vastaavien viranomaisten⁶ käytettävissä on myös muita siirtoa koskevia välineitä⁷.

III. Tiedonsiirto Yhdistyneestä kuningaskunnasta ETAn jäsenvaltioihin

Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen mukaan nykyinen käytäntö, jonka mukaan henkilötietoja voidaan siirtää vapaasti Yhdistyneestä kuningaskunnasta Euroopan talousalueelle, jatkuu sopimuksettomana brexitin tapauksessa⁸.

Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen ja ICO:n verkkosivustoa olisi näin ollen tarkkailtava säännöllisesti.

Euroopan tietosuojaneuvoston puolesta
Puheenjohtaja

(Andrea Jelinek)

⁶Ne kuuluvat lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetun direktiivin soveltamisalaan.

⁷ Ks. lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetun direktiivin 37 ja 38 artikla. Siirtoja voidaan toteuttaa esimerkiksi silloin, kun EU:n viranomainen katsoo kaikkien siirtoon liittyvien seikkojen (omaehtoisen) arvioinnin perusteella, että kolmannessa maassa on asianmukaiset suojatoimet. Erityistilanteissa voi olla mahdollista soveltaa myös muita poikkeuksia (ks. lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetun direktiivin 38 artikla).

⁸<https://www.gov.uk/government/publications/data-protection-if-theres-no-brexit-deal/data-protection-if-theres-no-brexit-deal>